



Broj: 02.1-07-2-846-1/19
Sarajevo, . 29.03.2019. godine

Na osnovu člana 24. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17) i člana 11. Odluke o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja o radu u institucijama Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj 94/14), Institut za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine, p o d n o s i

IZVJEŠTAJ O RADU INSTITUTA ZA MJERITELJSTVO BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2018.GODINU

I – UVOD

Stanje u oblasti se kontinuirano unaprijeđuje tako što su u 2018. godini objavljene nove 3 linije kalibracionih i mjernih mogućnosti (CMC) u međunarodnu bazu podataka BIPM¹ - a, čime je Institut za mjeriteljstvo BiH dodatno pojačao svoju poziciju na međunarodnoj sceni iz oblasti mjeriteljstva. Također je podnesen zahtjev za unos još dodatnih 30 CMC linija iz različitih oblasti mjeriteljstva za koje se očekuje da budu objavljene u 2019. godini u bazi podataka BIPM-a. Aktivno učešće laboratorija iz oblasti mase, hemije, temperature, vremena, vlažnosti, frekvencije, AC napona, DC struje, DC struje, DC otpora, protoka gasa, pritiska, jonizirajućeg zračenja, volumena, protoka i dužine na međunarodnom nivou kroz učešće u radu regionalnih mjeriteljskih organizacija.

Positivno ocijenjen godišnji izvještaj sistema kvaliteta pri EURAMET² tehničkom komitetu za kvalitet TC-Q. Obnovljeni su statusi akreditirane laboratorije za pružanje usluga verifikacija (dodatno proširen opseg rada laboratorije) i laboratorije za pružanje usluga ispitivanja osposobljenosti (hemija). Učestvovanje u nova četiri istraživačka projekata u okviru evropskog mjeriteljskog programa za inovaciju i istraživanje (EMPIR). Pripremljeni novi podzakonski akati koji će olakšati provođenje postojeće mjeriteljske regulative. Linearno povećanje broja korisnika, odnosno pruženih usluga prema krajnjim korisnicima. Uspješna realizacija davanja odgovora na pitanja Evropske komisije u propisanim rokovima. Institut za mjeriteljstvo BiH je u 2018. godini proslijedio Vijeću ministara BiH prijedlog članova za Savjet za mjeriteljstvo, koji je bez objašnjenja skinut sa dnevnog reda Vijeća ministara na 158. sjednici 13.11.2018. godine. Institut za mjeriteljstvo BiH se obratio Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dopisom od 5.12.2018. Ovim dopisom Institut za mjeriteljstvo BiH ponovo daje urgenciju Vijeću ministara BiH za imenovanje Savjeta za mjeriteljstvo BiH.

¹ Međunarodni biro za mjere i tegove

² EURAMET – Evropsko udruženje nacionalnih mjeriteljskih instituta

NAUČNO I INDUSTRIJSKO MJERITELJSTVO

Institut za mjeriteljstvo BiH je 2012. godine upisao svoje prve CMC³ kalibracione i mjerne kapacitete (mogućnosti) u bazu podataka međunarodne organizacije za utege i mjere (BIPM). Trend upisivanja novih CMC se nastavio i u 2018. godini, kada su unesene kalibracione i mjerne mogućnosti za oblast mjerenja vlačnosti. Pored ovih mjeriteljskih oblasti, laboratorija za hemiju obnovila je svoj status akreditacije po standardu EN ISO 17043 za pružanje usluge ispitivanja osposobljenosti. U 2018. godini Institut je odbranio sistem kvaliteta putem Peer-Review⁴ laboratorije za volumen i protok sa implementarnim standardom BAS EN ISO/IEC 17025 (kalibracione i ispitne laboratorije). Laboratorija za temperaturu i vlačnost podnijele su zahtjev za novi opis svojih najboljih kalibracionih i mjeriteljskih mogućnosti (dodatnih 9 linija), Laboratorija za masu i srodne veličine (dodatne 2 linije z aoblast pritiska), Laboratorija za volumen i protok (1 linija) i Laboratorija za električne veličine, vrijeme i frekvenciju (dodatnih 18 linija). Ovaj trend ubrzanog razvoja Instituta prepoznat je od strane EURAMETA u kojem je Institut kroz evropski mjeriteljski program za inovaciju i istraživanje uključen u dodatnih 5 novih prijekata au odnosu na prošlu godinu. Nastavljeno je kontinuirano unaprjeđenje saradnje sa drugim tijelima infrastrukture kvaliteta, odnosno sa Institutom za akreditiranje BiH i Institutom za standardizaciju BiH.

Laboratorija za masu i srodne veličine (LM IMBiH)

Laboratorija za masu i srodne veličine IMBiH-a u svom opsegu rada uključuje oblasti mase, pritiska i gustine. LM IMBiH održava implementaciju sistema kvaliteta prema BAS EN ISO/ IEC 17025 i redovno potvrđuje isti putem EURAMET Tehničkog komiteta za kvalitet, TC Q od 2011.godine, te ima međunarodno priznate kompetencije u oblasti mase, odnosno CMC u KCDB BIPM od 2012. U junu 2018.g. LM IMBiH je pokrenula proceduru upisa kalibracionih i mjernih sposobnosti (engl. CMC-Calibration and Measurement Capabilities) u Međunarodnom birou za mjere i tegove (BIPM) za oblast kalibracije pritiska (apsolutnog i relativnog), što se odnosi na 2 CMC linije. Ove linije su vezane za EURAMET 1041, interkomparaciju koja je objavljena u KCDB BIPM. Nakon potvrde od EURAMET-a, otvoren je proces kod drugih regionalnih mjeriteljskih organizacija.

Laboratorija za masu i srodne veličine je u 2018. godini pružala usluge kalibracija tegova (uključujući i tegove za specijalne namjene), kalibracija neautomatskih vaga i kalibracije mjerila pritiska, internim i eksternim kupcima. Usluge kalibracije tegova izvode se unazad 10 godina. Ova usluga je u okviru ugovora CIPM MRA⁵. Usluga kalibracije vaga je priznata od Instituta za akreditiranje BiH i prvenstveno je razvijena za potrebe kalibracije vaga u IMBiH-u. Generalno, LM IMBiH je u oblasti mase dala sljedivost akreditovanim kalibracionim laboratorijama (ISO 17025), kao i imenovanim laboratorijama za verifikaciju u (ISO 17020), u oblasti mase i verifikacionim laboratorijama za veličine koje se vežu na masu. Također ostvaren je ugovor o kalibracijama tegova i vaga za Agenciju za lijekove i medicinska sredstva BiH. Kalibracija mjerila pritiska, odnosno elektromehaničkih manometara, izvođena je u skladu sa zahtjevima klijenata, koji su zbog inspekcije iz Kantona Sarajevo potraživali kalibracije. Kao značajan klijent u ovom dijelu izdvaja se Klinički centar Sarajevo. Interno je osigurana sljedivost u masi Laboratoriji za hemiju, Laboratoriji za verifikaciju mjerila mase i dužine, te Laboratoriji za volumen i protok, koja je u procesu uspostavljanja i prijave u EURAMET TC Q. Ukupan broj izdatih certifikata o kalibraciji u oblasti mase i pritiska za internog i eksternog kupca je 201, od čega 128 za kalibraciju masenih etalona – tegova, 42 za kalibraciju neautomatskih vaga i 31 za kalibraciju mjerila pritiska.

³ Najbolje kalibracione i mjerne mogućnosti

⁴ Ocjena kompetencija na licu mjesta od treće strane

⁵ Sporazum o međunarodnom priznavanju državnih etalona, kalibracija i certifikata o mjerjenjima izdatih od strane državnih mjeriteljskih instituta

Na zahtjev akreditovanih kalibracionih laboratorija u oblasti mase u 2018. godini je proveden dodatni ILC⁶ za kalibraciju tegova M1 klase tačnosti za laboratorije. Poređenje je registrovano pod kodom IMBIH.LM-ILC.18. ILC koje se provodi na državnom nivou Bosne i Hercegovine ima za cilj poređenje kalibracionih i mjeriteljskih mogućnosti laboratorija učesnica, odnosno njihovih tehničkih kompetencija u oblasti kalibracije etalona za masu - tegova, u odnosu na referentnu vrijednost koja je data od pilot laboratorije. Ovaj ILC je organizovan u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17043:2011

Ocjenjivanje usklađenosti – Opći zahtjevi za ispitivanje sposobnosti.

U 2018. prvi put su korišteni etaloni 1 kg E0 za kalibracije u svrhu interkomparacije EURAMET 1346. Predmeti interkomparacije su bila dva etalona od 1 kg E1 i E2 klase tačnosti. Mjerenja su izvedena u februaru/martu 2018.

LM IMBIH aktivno učestvuje u EMPIR naučno-istraživačkim projektima:

- EMPIR – AWI Cal “Traceable calibration of automatic weighing instruments operating in the dynamic mode” (2015.-2018.)
LM IMBIH je u periodu od juna 2015. - jula 2018. učestvovala u realizaciji projekta EMPIR 14RPT02 AWICal, koji je koordinirao MIRS. Ukupno je bilo uključeno NMI iz 9 država i proizvođač Mettler Toledo iz Njemačke. U okviru projekta LM IMBIH je organizovala Tehnički sastanak za razmjenu iskustava na EMPIR AWI Cal 30. i 31.01.2018. u Sarajevu. U sklopu radnog paketa WP 3 kojeg koordinira IMBIH, pripremljene su prezentacije strategija od NMI-ja učesnika, te je na završnom sastanku u organizirana radionica i prezentacija na temu: “Presentation of strategies of partners for research capabilities in dynamic mass metrology”, kao i „Presentation of ILCs“ 19.04.2018. u Dublinu, Irskoj, u istoj sedmici kada i sastanak EURAMET TC M. Projekat je završen finalnim izvještajima za 36 mjeseci u junu 2018. Projekat AWI CAL je rezultirao sa tri nacrtu vodiča za kalibracije automatskih vaga: checkweigher – kontrolni instrument (ACI), automatska gravimetrijska punilica (AGFI) i automatska vaga za mjerenje vozila u pokretu (WIM), koji su predati EURAMET-u.
- EMPIR - RhoLiq “Establishing traceability for liquid density measurements” (2018.-2021.)
Projekat koji ima za cilj uspostavljanje sljedivosti u gustini tekućine na primarnom (hidrostatsko vaganje) i sekundarnom nivou (ocilatorna cijev), kao i pripremu nacrtu vodiča za kalibraciju gustine u tekućinama. Projekat koordinira, IPQ, nacionalni mjeriteljski institut Portugala. Učesnici su NMI iz 11 država, te proizvođač mjerila za gustinu Anton Paar iz Austrije. Projekat je počeo u maju 2018. te je održan Kick-off meeting i seminar u PTB-u, Njemačka, 14. – 18.05.2018. za učesnike projekta. Održana je radionica kod proizvođača Anton Paar u Gracu u junu 2018. U sklopu radnog paketa WP 1 kojeg koordinira PTB održani su individualni treninzi za učesnike na projektu koji razvijaju oblast gustine tekućine. LM IMBIH je učestvovala u septembru 2018 I januaru 2019. godine. Za potrebe razvoja oblasti gustine tekućine i učešća na projektu, nabavljen je novi datalogger Micromec, te stavljen u funkciju uređaj HID, Justur, u oktobru. Izvršena su početna mjerenja i proračuni za validaciju softvera u novembru mjesecu.
- EMPIR - adOSSIG „Developing an infrastructure for improved and harmonised metrological checks of blood-pressure measurements in Europe“ je odobren projekat u 2018. Godini, čiji početak realizacije se očekuje u junu 2019.

Laboratorija za veličine u hemiji U 2018. godini laboratorija je pružila usluge ispitivanja konstituenata esencijalnih ulja – smilje u obimu od 7 zahtjeva sa ukupno šesnaest 16 uzoraka za HERKON d.o.o. Za ispitivanje konstituenata benzina, sadržaja oksigenata i kisika realizovano je ukupno deset zahtjeva.
U okviru zakonske kontrole predmeta od plemenitih metala u komercijalnom prometu realizirano je 232 zahtjeva za ispitivanje i verifikaciju u ukupnoj količini od:

⁶ Medulaboratorijsko poređenje

- 36.035 grama predmeta od zlata (12.454 komada)
- 240.090 grama predmeta od srebra (31.438 komada)

Provedeno je 9 upravnih postupaka za izdavanje / opoziv rješenja dobavljačima predmeta od plemenitih metala u FBiH, od kojih 8 postupaka za izdavanje, te 1 postupak za opoziv rješenja. Na osnovu gore navedenih informacija ažuriran je Registar dobavljača.

Realizovan je jedan ciklus akreditirane šeme za ispitivanje osposobljenosti laboratorija: IMBIH.LH-PT.18 za sadržaj zlata u čistom zlatu sa 5 registriranih učesnika. Pored redovne šeme, realizovana su i tri bilateralna ciklusa za zlatne i srebrene legure. Ispitne aktivnosti su pokrivene akreditacijom po standardu BAS EN ISO/IEC 17025, a organizacija vlastite PT šeme u oblasti plemenitih metala je akreditirana od njemačkog akreditacionog tijela DAkkS po standardu DIN EN ISO/IEC 17043:2010.

Laboratorija je učestvovala u pet međunarodnih ciklusa za dokazivanje ispitnih sposobnosti na ispitivanje sadržaja zlata I srebra u legurama:

- MIRS: SNK 2018
- IAAO: RR 44; 45
- Labtest No.43 (Parametri: Au, Ag)
- Labtest No.44 (Parametri: Au, Ag)

Laboratorija za hemiju u okviru naučno-istraživačkog rada tokom 2018. godine aktivno je učestvovala u sjedećim evropskim projektima (EMPIR):

- Projekat 14PRT03 ENVCRM - „Matrix reference material for environmental analysis“ koji je završen sredinom 2018 godine. U ovom projektu laboratorija je, osim kao učesnik, imala ulogu i kao koordinator radnog paketa koji se tiče karakterizacije referentnih materijala za organske i anorganske analite. U okviru projekta su provedene dvije ključne interkomparacije iz oblasti anorganske i organske hemije. U Interkomparaciji iz oblasti anorganske hemije EURAMET.QM-S11; „Elements in river water“) laboratorija se zajedno sa turskim institutom (UME) našla u ulozi koordinatora. U okviru pomenute ključne komparacije imenovano institut DI-IMBIH (Institut za vode d.o.o Bijeljina) zabilježio je uspješno učešće, te se očekuje i prvi upis CMC iz navedene oblasti u BIPM bazu podataka. Projekat je uspješno završen usvajanjem finalnog izvještaja od strane MSU 02.10.2018.
 - Projekat 16ENG05 „Metrology for Biomethane“ koji je otpočeo sa realizacijom u junu 2017. godine, a u 2018. godini napravljen je izvještaj o planiranim optimizacijama IMBIH metode za ukupni silicij u siloksanima i otpočela je priprema za istraživački rad na optimizaciji metode postavljene na MPAES sistemu u okviru prethodnog EMRP projekta ENG54 Metrology for Biogas. Za potrebe projekta u 2018. godini je nabavljen mjerač protoka gasa.
 - Projekat 14RPT02 – ALCOREF- „Certified forensic alcohol reference materials“, je počeo u septembru 2017. godine. IMBIH u ovom projektu učestvuje u realizaciji svih pet radnih paketa. U 2018.g. su uspješno završene sve planirane aktivnosti iz radnog paketa 1 od kojih je najvažnija razvoj i validacija metode za određivanje sadržaja vode u etanolu. Na kulometru Methrom 917 postavljena je i validirana metoda za određivanje vode u etanolu uz formiranje kartona mjernog sistema, napisano je radno uputstvo za određivanje sadržaja vode u etanolu i zapisi o validaciji metode. Započet je rad i na razvoju i validaciji GC-FID metode za određivanje etanola u vodi.
- Laboratorija učestvuje u radu tehničkih komiteta Instituta za standardizaciju BiH, saraduje sa privrednim subjektima i obrazovnim institucijama u BiH kao i sa sljedećim međunarodnim institucijama: EURAMET TCMC – Komitet za hemiju pri evropskoj asocijaciji mjeriteljskih instituta; IAAO –

Internacionalna asocijacija ispitnih tijela u oblasti predmeta od plemenitih metala (nakit); MATHMET - Evropski centar za primjenu matematike i statistike; Asocijacija laboratorija za naftu i naftne derivate Regiona Jugoistočne Evrope.

U okviru drugog dijela projekta „Proširenje kapaciteta i usluga Instituta za mjeriteljstvo BiH“ koji je dogovoren potpisivanjem memoranduma o razumijevanju između češke Razvojne Agencije (CDA), Češkog Instituta za mjeriteljstvo (CMI) i Instituta za mjeriteljstvo BiH, realizirana je nabavka WD XRF spektrometra sa pomoćnom opremom za pripremu uzoraka. Montaža opreme i testiranje funkcionalnih karakteristika, postavljanje projektom definisanih ispitnih metoda te je provedeno sukcesivno u periodu april - avgust 2018. godine.

Laboratorija za temperaturu i vlažnost je u 2018. godini dokazala kompetencije na međunarodnom nivou u oblasti mjerenja vlažnosti. Međunarodni komitet za utege i mjere (BIPM) je objavio kalibracione i mjeriteljske mogućnosti laboratorije (CMC) iz oblasti mjerenja vlažnosti (3 linije). Zahtjev za upis dodatnih CMC-a iz oblasti mjerenja temperature (3 linije, kalibracija industrijskih platinskih otporničkih termometara) je doveden u završnu fazu međunarodnog potvrđivanja. Učešćem u laboratorijskim interkomparacijama stekli su se uslovi za apliciranje za upis CMC-a iz oblasti kalibracije termoparova. Podneseni zahtjevi za potvrđivanje novih mjernih mogućnosti iz oblastikalibracije termoparova (9 linije). Laboratorija je učestvovala i završila mjerenja za dvije međunarodne interkomparacije: Interkomparacija trojne tačke vode (WTP) EURAMET.T-K7-4 i Interkomparacija u oblasti kalibracije mjerila relativne vlažnosti EURAMET 1442. Laboratorija za temperaturu i vlažnost je organizovala interkomparaciju IMBIL.T-ILC.17 za akreditovane laboratorije u kalibraciji digitalnog termometra uz učešće 3 laboratorije iz BiH. Cijl međulaboratorijskog poređenja IMBIL.T-ILC.17 je bio poređenje kalibracionih i mjeriteljskih mogućnosti laboratorija učesnica u odnosu na referentnu vrijednost pilot laboratorije, u oblasti kalibracije digitalnih termometara (PRT senzor povezan sa digitalnim termometrom) u opsegu -30 °C do 250 °C. Za evropski EMRP projekat „Metrologija za osnovne klimatske varijable“, ENV58 MeteoMet2 uspješno je završen audit od strane MSU audit tima. Uspješno je okončan evropski EMPIR projekat 14RPT05 Eura-Thermal „Razvoj kapaciteta u termalnoj metrologiji“.

Laboratorija je konstruisala prvi primarni standard u IMBIL-u vlastitim snagama i u saradnji sa partnerima na 14RPT05 Eura-Thermal projektu. Samostalno je konstruisan i testiran sistem za rad na otvorenim fiksnim tačkama u atmosferi argona. Nastavljeno je sa učešćem u trogodišnjem evropskom EMPIR 15RPT03 HUMEA projektu gdje je IMBILH koordinator projekta. U mart u 2018. godine se održavao mid-term review (srednjoročni pregled) za EMPIR projekte i cjelokupni projekat je uspješno prošao 18M (18 mjesečnu) kontrolu od strane EURAMET-a. Kroz pisanje prijedloga novih projekata za EMPIR poziv 2018 iz oblasti termometrije, laboratorija je konkurisala, uz saradnju sa drugim evropskim institutima, za podršku novim istraživačkim i razvojnim projektima, novi projekat 18RPT03 MetForTC je odobren za finansiranje i početi će u junu 2019. godine.

Laboratorija je pružila usluge kalibracije (52 kalibracije). Nastavljena je saradnja sa univerzitetima iz Bosne i Hercegovine. Laboratorija je bila domaćin studentima elektrotehničkog, prirodno-matematičkog fakulteta i mašinskog fakulteta iz Sarajeva, te je tokom 2018. godine omogućila i mjerenja studentima u cilju izrade diplomskih i magistarskih radova. Godišnji plan obuke je ostvaren kako je planirano, te su uposleni laboratorije učestvovali na obukama: Konstrukcija fiksne tačke srebra(Ag); ljetna škola termometrije i obuke za novo izdanja standarda 17025:2017.

Laboratorija za električne veličine i vrijeme i frekvenciju, Laboratorija za električne veličine i vrijeme i frekvenciju, najveći dio aktivnosti laboratorije u toku 2018. bio je usmjeren na održavanje i proširenje opsega kalibracionih i mjernih kapaciteta CMC-jeva iz oblasti električnih veličina, CMC-jevi (16 linija) publikovanih 2017. u BIPM KCDB (EURAMET.EM.14.2016 EM_BA), te reviziju i proširenje opsega CMC-jeva iz oblasti TF (15 linija) koji su publikovani u BIPM KCDB 2016. (EURAMET.TF.10.2016 TF_BA).. Nova tabela za objavu CMC-jeva (18 linija) iz oblasti vremena i frekvencije podnesena je u septembru 2018. Tehničkom komitetu Eurameta TC-TF. Revidovani CMC-jevi uspješno su prošli provejeru inter i intra RMO, i čeka se njihova objava.

Također, dio aktinosti je bio usmjeren na prelazak postojećeg sistema upravljanja kvalitetom prema novom standardu BAS EN ISO/IEC 17025:2017, što se naročito odnosi na sistem odlučivanja i procjenu rizika. U 2018. god. obavljeno je 45 kalibracija, od čega 16 eksternih.

Kroz bilateralnu saradnju sa njemačkim institutom za mjeriteljstvo (PTB), obavljene su edukacije osoblja laboratorije, kao i obuke u saradnji sa češkim mjeriteljskim institutom (CMI) i češkom agencijom za razvoj (CDA). Sva oprema laboratorije je kalibrisana, eksterno ili interno, radi ostvarivanja sljedivosti rezultata mjerenja, a prema predviđenom godišnjem planu.

Laboratorija je učestvovala u EURAMET interkomparaciji za kalibraciju digitalnog multimetra, izvještaj o rezultatima (Draft A) trebao je biti završen do polovine 2016, ali je zbog naknadne prijave još dva instituta za učešće u interkomparaciji, prolongirano njegovo dostavljanje, što nije bilo urađeno do kraja 2018. Laboratorija učestvuje u interkomparaciji "Comparison of Resistance Standards at 100 Ω " u GULFMET.EM.S1 – pilot laboratorija Tubitak UME Turska, mjerenja su urađena, izvještaj sa rezultatima dostavljen, a finalni izvještaj se očekuje u 2019. Takođe, LE učestvuje u Ključnoj interkomparaciji GULFMET.EM.BIPM-K11 "Comparison on 10 V and 1.018 V DC Voltages", mjerenja su urađena a IMBIH izvještaj dostavljen u Oktobru 2018.

Laboratorija za oblast vremena i frekvencije učestvuje u ključnoj CIPM interkomparaciji permanentnog tipa CCTF.K001.UTC koja se odnosi na proračun UTC-a pod supervizijom BIPM-a (početak učešća maj 2015.) i u proračunu rapid UTC-a (početak učešća juni 2015.). Učešće u bilateralnoj interkomparaciji za kalibraciju štoperica (vremenski interval) između IMBIH i SCL počelo je u Maju 2017., a finalni izvještaj je dostavljen u Februaru 2018. Laboratorija je bila pilot laboratorija za PT "Kalibracija štoperice", sa 6 učesnika. PT je uspješno realizovan a Finalni izvještaj je dostavljen u decembru 2018.

Laboratorija je, preko svojih predstavnika, uključena u rad EURAMET tehničkih komiteta za elektricitet i magnetizam (TC – EM) i za vrijeme i frekvenciju (TC – TF), GULFMET Tehničkog komiteta za električne veličine i vrijeme i frekvenciju, COOMET Tehnički komitet za elektricitet i magnetizam (TC 1.3) kao i rad tehničkih komiteta pri Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine (BAS/TC 10 - Oprema za mjerenje električne energije ii upravljenje opterećenjem, te BAS/TC 56 – Konvencionalni i alternativni izvori energije). Predstavnici laboratorije su prisustvovali svim sastancima navedenih tehničkih komiteta.

IMBIH učestvuje u projektu od 01. juna 2016 EURAMET/EMPIR projekat RPOT JRPr01:Traceability routes for electrical power quality measurements, čija je dužina trajanja 36 mjeseci, dakle do sredine 2019.

Laboratorija je od augusta 2017 uključena u novi projekat CDA – CMI – IMBIH, koji će trajati do kraja 2019. U okviru ovog projekta do kraja 2018 godine isporučena je oprema za Laboratoriju za vrijeme i frekvenciju i softver za Laboratoriju za jonizirajuće zračenje, te je obavljeno nekoliko posjeta eksperata za oblasti: TF, jonizirajuće zračenje, gustina i za drugu komponentu projekta (marketing i promocija usluga), kao i nekoliko studijskih posjeta u CMI. Obavljene su neophodne nabavke opreme i priprema se uspostavljanje nacionalne laboratorije za električnu snagu i nacionalne kalibracione laboratorije za mjerenje kvaliteta električne energije.

U 2018. godini nastavljena je uspješna saradnja sa Elektrotehničkim fakultetom Sarajevo i Istočno Sarajevo, te ostvarena saradnja sa II Gimnazijom (projekat Multifunkcionalni mjerni sistem „Zeleni krov“), kroz više posjeta studenata i učenika našoj laboratoriji.

Laboratorija za volumen i protok je na osnovu pozitivnih rezultata interkomparacije (EURAMET Pr.No1395) i uspješno obavljenog Peer-Review uputila zahtjev za objavljivanje kalibracionih i mjeriteljskih mogućnosti (CMC) u oblasti volumena tečnosti (1-50 L) tako da se formalizacija upisa prvog CMC iz oblasti volumena i protoka u međunarodnu bazu podataka očekuje u 2019.godini. Opseg laboratorije je proširen za 4 nove metode kalibracije u oblastima volumena tečnosti i malih protoka gasa, a laboratorija je u 2018.godini izdala 10 certifikata o kalibraciji. Kalibracija etalona i mjerne opreme, kao i međuprovjere istih su obavljene u skladu sa godišnjim planovima i programima.

Kroz bilateralne projekte Instituta u amjerteljstvo Bosne i Hercegovine sa Njemačkim (PTB) i Češkim (ČMI) institutima za mjeriteljstvo osoblje laboratorije je učestvovalo na praktičnim i teoretskim treninzima iz oblasti proračuna mjerne nesigurnosti i kalibracije mikropipeta i laboratorijskog posuđa (ZMK-Wolfen, Njemačka; IMBiH Sarajevo) te seminarima iz oblasti zahtjeva novog izdanja standarda BAS EN ISO/IEC 17025:2017.

Potrebno je naglasiti da se predstavnik laboratorije kvalifikovao a onda i učestvovao na prestižnom tromjesečnom treningu "Capacity Building & Knowledge Transfer Programme" u organizaciji svjetske mjeriteljske organizacije (BIPM). U okviru međunarodnih aktivnosti može se izdvojiti učešće na redovnom sastanku EURAMET tehničkog komiteta za protok (TC-F) i aktivno učešće na izradi i izdavanju novih vodiča Evropske organizacije za zakonsko mjeriteljstvo (WELMEC, radna grupa za tačnosti koje nisu voda WG-10). Od ostalih aktivnosti osoblja laboratorije treba izdvojiti učešće u timovima za akreditaciju laboratorija za verifikaciju mjerila volumena i protoka.

Laboratorija za jonizirajuće zračenje je postala punopravna članica IAEAWHO SSDL mreže zvanično 01.12.2018.godine.

Laboratorija je uspješno je realizovana bilateralna interkomparaciju za kermu sa IAEA (rezultati objavljeni 26.09.2018.g.). IMBiH SSDL od 01.06.2018. g. koordinira EMPIR projekat 17RPT01 DOSETrace „Calibration capabilities for radiation protection dosimeters“ koji u konzorciju ima 13 partnera iz evropskih primarnih/sekundarnih laboratorija.U okviru projektno definisanih radnih paketa za 2018. godinu realizovane su sve planirane aktivnosti.

Tokom 2018.g. realizovana je ekspertna misija u SSDL laboratoriji IMBiH-a, a u organizaciji PTB Instituta u sklopu projekta „Strengthening Metrology and Quality Infrastructure in Bosnia and Herzegovina“. Glavni fokusi ekspertne misije bili su savjetovanje i obuka osoblja SSDL, te studija o budućim kupcima i poslovnoj orijentaciji laboratorije uključujući i posjete istim. Misiju je predvodio grčki ekspert iz EEAE. U sklopu navedenog projekta SSDL osoblje učestvovalo je u treningu na temu novog ISO/IEC 17025:2017 standarda i razumjevanja i primjenjivanja pravila u obradi rezultata mjerenja.

SSDL učestvuje u bilateralnom projektu sa češkim institutom ČMI "Proširenje kapaciteta i usluga Instituta za mjeriteljstvo BiH II" u okviru čega je obavljena ekspertna misija laboratoriji IMBiH-a (10.-14.12.2018.) s ciljem instalacije i provjere rada doniranog softvera UNIDOS WEBline DUO, kao i naučna posjeta IMBiH uposlenika češkoj laboratoriji u cilju sticanja praktičnog iskustva u radu sa rendgenom (10.-14.09.2018.).

IMBiH SSDL učestvuje U novom projektu tehničke saradnje BOH9009 "Sustaining an Integrated Management System and Capabilities in the Regulatory Body and Strengthening Capabilities of the Dosimetry Laboratory" čije su aktivnosti počele zvanično u aprilu 2018.g. Tokom 2018.g. uspješno je izvršena specifikacija mjerne opreme neophodne za rad SSDL rendgena i objavljen je tender za nabavku iste, training kurs iz oblasti kalibracija u polju x-zračenja. Isto tako, provedena obuka u Institutu za nuklearne nauke „Vinča“ za jednog uposlenika IMBiH SSDL na temu kalibracija na rendgenu, te radionica na temu svih relevantnih koraka potrebnih za uspostavljanje SSDL u Beču.

U saradnji sa Državnom regulatornom agencijom za radijacijsku i nuklearnu sigurnost, IAEA je organizovala ORPAS misiju u kojoj je SSDL aktivno učestvovala, s ciljem dobijanja preporuka o unapređenju postojećih kapaciteta laboratorije.

Predstavnici IMBiH SSDL su učestvovali na sastanku povodom početka projekta 17RPT01 DOSETrace „Calibration capabilities for radiation protection dosimeters“. U okviru ovog projekta, dva predstavnika IMBiH SSDL su učestvovala na trening kursu na temu kalibracije u oblasti zaštite od zračenja.Također su učestvovali na treningu u vezi novih elemenata ISO/IEC 17025:2017 standarda i razumjevanja i primjenjivanja pravila u obradi rezultata mjerenja. Jedan predstavnik laboratorije je učestvovao na sastanku i obuci za koordinatora EMPIR projekata.

ZAKONSKO MJERITELJSTVO

Institut u oblasti zakonskog mjeriteljstva redovno radi na aktivnostima uspostavljanja novih zakona i podzakonskih akata, kako bi se osigurala tačna i precizna mjerenja i na taj način obezbijedila neophodna zaštita građanima Bosne i Hercegovine .

U 2018. godini objavljeni su podzakonski akti, koji su usklađeni sa propisima EU i koji su dobili mišljenja o usklađenosti od Direkcije za evropske integracije. Objavljeni podzakonski akati se odnose na mjerne instrumente koji su obuhvaćeni Naredbom o mjerilima u zakonskom mjeriteljstvu i periodima verifikacije („Službeni glasnik BiH“, 67/12 i 75/14).

1. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za automatske vage
2. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila gasa
3. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila i mjerne sisteme za mjerenje protoka/ volumena, tečnih naftnih goriva
4. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za vlagomjere za zrna žitarica i sjemenke uljarica
5. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za uređaje za konverziju volumena
6. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila protoka
7. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila toplotne energije
8. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima vodomjere
9. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za analizatore izduvnih gasova
10. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za materijalizirane mjere
11. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila aktivne električne energije
12. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila dužine
13. Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila pređenog puta i vremena taksimetara
14. Pravilnik o načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za imenovanje tijela za ocjenjivanje usklađenosti mjerila
15. Pravilnik o postupcima ocjenjivanja usklađenosti mjerila

Također u 2018. godini, pokrenuta je procedura izrade Nacrta Zakon o vremenu BiH i upicivanje na mišljenje relevantnim institucijama u svrhu daljeg postupanja..

U svim segmentima rada zakonskog mjeriteljstva (rad na podzakonskim aktima, postupak ocjene usklađenosti, rad u komisijama za imenovanje laboratorija koje pružaju usluge verifikacije) redovno učestvuju i eksperti iz svih odsjeka Instituta (Odsjek imenovane laboratorije, nadzor i verifikacija, Odsjek za naučno mjeriteljstvo, Odsjek za industrijsko mjeriteljstvo, Odsjek za zaštitu okoline i tehničke sigurnosti i Pravna služba).

Institut za mjeriteljstvo BiH stoji na raspolaganju svojim kapacitetima svim inspekcijским organima kako bi se unaprijedio kvalitet života u BiH, zaštitom krajnjeg korisnika (potrošača) od netačnih mjerenja i mjerila koja nisu predviđena za korištenje u oblasti zakonskog mjeriteljstva (zaštita zdravlja, zaštita u ekonomskim transakcijama...). Učestali su zahtjevi za pojašnjenjima iz oblasti mjeriteljstva kako bi se olakšao rad inspekcijских tijela. Institut za mjeriteljstvo BiH dodatno unaprijeđuje kvalitet dostupnih informacija kroz zvaničnu web stranicu Instituta www.met.gov.ba kako bi se kroz transparentnost objavljenih informacija mogao zaštititi krajnji potrošač ili inspekcijска tijela prilikom traženja neophodnih informacija u obavljanju svakodnevnih aktivnosti inspekcije.

Odsjek za imenovane laboratorije nadzor i verifikaciju nalažen je za imenovanje mjeriteljskih laboratorija za verifikaciju mjerila i nadzor nad radom istih. U 2018. godini imenovano je ukupno 29 laboratorija, uključujući i laboratoriju Instituta za mjeriteljstvo BiH. Od ukupnog broja imenovanih laboratorija 4 su s područja Republike Srpske, a ostale su iz Federacije BiH. U zadnjem kvartalu 2018. zaprimljen je jedan zahtjev za prvo imenovanje (laboratorija koja ranije nije bile u mjeriteljskom sistemu zakonskog mjeriteljstva) i isti je u postupku rješavanja.

Imenovanje laboratorija kao i nadzor nad radom istih koordinira Odsjek uz angažovanje kolega iz drugih Odsjeka za specifične oblasti mjeriteljstva. Odsjek za imenovanje, zadužen je koordinaciju pregledavanja verifikacionih izvještaja od strane tehničkih eksperata Instituta, te izdavanja certifikata o verifikaciji nakon validacije samo za one laboratorija koje još nisu akreditirale sistem kvaliteta prema zahtjevima standard BAS EN ISO IEC 17020:2013. Laboratorija koje su akreditirane prema BAS EN ISO IEC 17020:2013 samostalno izdaju certificate o verifikaciji. Od 29 imenovanih laboratorija koliko se trenutno nalazi u sistemu zakonskog mjeriteljstva 25 je steklo status akreditiranih laboratorija (uključujući laboratoriju za verifikaciju mjerila Instituta) u skladu s standardom BAS EN ISO/IEC 17020, što predstavlja predušlov za održanje statusa imenovane laboratorije.

Odsjek za imenovanje je imao određena ulaganja u rekonstrukciju prostora laboratorije za verifikaciju mjerila sa sjedištem u Tuzli što se će doprinijeti poboljšanju laboratorijskih radnih uslova, a samim tim i usluga verifikacije.

Također, Odsjek za imenovanje učestvuje u izradi nacrtu novih zakona i podzakonskih akata s ciljem unaprjeđenja, odnosno usklađivanja zakonskog mjeriteljstva između državnog i federalnog nivoa. Uposlenici Odsjeka redovno učestvuju u radu radnih grupa WELMEC organizacije za zakonsko mjeriteljstvo na području Evrope, kao i u tehničkim komitetima EURAMET-a.

Predstavnici Odsjeka koordiniraju rad na izradi novih podzakonskih akata iz oblasti zakonskog mjeriteljstva. U 2018. godini Institut za mjeriteljstvo objavio je 15 podzakonskih akata koordiniranih od strane Odsjeka, od kojih su oni koji uređuju mjerne instrumente navedene u direktivi o mjernim instrumentima 2014/32/EU dobili i oznaku usklađenosti od strane Direkcije za evropske integracije (DEI). Odsjek je učestvovao u pisanju radova u časopisima iz oblasti mjeriteljstva.

Predstavnici Odsjeka su redovno angažovani na upravnim postupcima ocjene usklađenosti i odobrenja tipa mjerila u saradnji sa Odsjekom za tipsko ispitivanje i certificiranje.

U Odsjeku djeluje i **Laboratorija za verifikaciju mjerila (LVM)** koja se nalazi u sistemu imenovanih mjeriteljskih laboratorija od osnivanja Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine, i njoj je dodijeljena uloga zakonom da vrši verifikaciju mjerila iz oblasti zakonskog mjeriteljstva. Uloga LVM u oblasti zakonskog mjeriteljstva je pružanje jasnih, tačnih, nepristrasnih i nezavisnih usluga verifikacije mjerila interesnim skupinama u skladu sa važećim propisima iz oblasti zakonskog mjeriteljstva u Bosni i Hercegovini sa ciljem zaštite interesa njenih građana. LVM je u 2018. godini zadržala status akreditiranog tijela, te na ovaj način dokazala da ispunjava zahtjeve standarda BAS EN ISO/IEC 17020:2013 za inspeksijsko tijelo Tip A, što predstavlja najveći stepen nepristrasnosti koje laboratorija može imati u obavljanju poslova verifikacije mjerila (broj Rješenja: 06-46-6-17-2/18). LVM je prva laboratorija u BiH iz oblasti mase i dužine koja je ispunila zahtjeve za provođenje prve verifikacije u skladu sa važećim podzakonskim aktima. Također, LVM je u 2017. godini proširila opseg svoga rada na verifikaciju automatskih mjerila nivoa tečnosti.

Na ovaj način LVM je ispunila prvi zahtjev propisan Pravilnikom o imenovanim mjeriteljskim laboratorijama, a to je stjecanje statusa akreditiranog tijela. Stjecanjem statusa akreditiranog tijela, ispunjena je prva faza neophodna za stjecanje statusa imenovane mjeriteljske

laboratorije. Također, LVM mjerila je ispunila i dodatne zahtjeve propisane ovim pravilnikom, tako da je ispunila sve neophodne zahtjeve za stjecanje statusa imenovane mjeriteljske laboratorije, odnosno Rješenja: 06-46-6-17-2/18.

LVM je na ovaj način ispunila dva glavna cilja u 2018. godini, a to je održavanje statusa akreditiranog tijela u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17020:2013, i održavanje statusa imenovane mjeriteljske laboratorije.

LVM je u 2018. godini obradila okvirno 307 zahtjeva za verifikaciju mjerila i verificirala okvirno 1157 mjerila iz oblasti zakonskog mjeriteljstva. Također, LVM je izvršila ukupno 15 prvih verifikacija u sklopu tipskog odobrenja za Odsjek tipsko ispitivanje i certificiranje.

LVM aktivnosti verifikacije mjerila obavlja u laboratoriji i na terenu. Laboratorije LVM su smještene na dvije lokacije, i to u Sarajevu, Augusta Brauna 2. (sjedište Instituta) i Tuzli, Armije BiH 10. Rekonstrukcija lokacije u Tuzli nije nastavljena u 2017. godini, ali se ova aktivnost planira nastaviti i u 2018. godini.

Odsjek za zaštitu okoline i tehnička sigurnost je u 2018. godini učestvovao u radu komisija na ocjenjivanju tehničkih kompetencija ili sistema upravljanja u laboratorijama za verifikaciju mjerila na stanicama tehničkog pregleda (STP) vozila, taksimetara i etilometara. Odsjek učestvuje u postupcima ocjene usklađenosti u svrhu ispitivanja i odobrenja tipa mjerila (priznavanje inostranih certifikata).

Predstavnici Odsjeka učestvovali su u izradi nacrtu novog zakona i podzakonskih akata s ciljem unaprjeđenja, odnosno usklađivanja zakonskog mjeriteljstva sa zakonodavstvom EU. Urađen je i objavljen Pravilnik za analizatore izduvnih gasova benzinskih motora i Pravilnik za taksimetre. Odsjek redovno učestvuje u radu radne grupe WELMEC organizacije – WG 12 (taksimetri) i BAS tehničkom komitetu BAS/TC 25 - Tehnologija zaštite zdravlja. Uposlenici odsjeka su uključeni u organizovanje brojnih sastanaka u Bosni i Hercegovini u kojima je Institut bio domaćin za tehničke komitete, radne grupe i godišnje sastanke regionalnih mjeriteljskih organizacija EURAMET, WELMEC i COOMET. Odsjek učestvuje u aktivnostima za pripremu priloga institucija BiH za redovno godišnje izvještavanje o napretku BiH u procesu europskih integracija za 2018. godinu.

Predstavnik Odsjeka je učestvovao u radu Vijeća za zaštitu potrošača i pripremio prijedlog Instituta za Državni godišnji program rada za zaštitu potrošača BiH za 2018. godinu i Izvještaj o realizaciji zacrtanih ciljeva i zadataka Instituta za mjeriteljstvo BiH iz Državnog godišnjeg programa za zaštitu potrošača BiH za 2017. godinu.

Uposlenici Odsjeka su učestvovali na obukama i treninzima koje se odnose na oblasti od interesa odsjeka.

Odsjek za tipsko ispitivanje i certificiranje je u 2018. godini obavio slijedeće aktivnosti.

Poduzete su konkretne mjere u pogledu efikasnijeg rješavanja upravnih predmeta, doručeni su Pravilnik o načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za imenovanje tijela za ocjenu usklađenosti mjerila i Pravilnik o postupcima ocjene usklađenosti mjerila i isti su usklađeni sa procedurama koje je dostavila Institutu za mjeriteljstvo BiH Direkcija za Evropske integracije (DEI) pri Vijeću ministara BiH.

Također su sklađeni novi obrasci predračuna troškova po pitanju ispitivanja i odobrenja tipa, odnosno ocjene usklađenosti, po preporukama ekonomske službe Instituta, a na osnovu najnovije instrukcije Trezora BiH koja se odnosi na plaćanja usluga prema IMBiH kako od strane podnosioca zahtjeva iz BiH, tako i od strane podnosioca zahtjeva iz inostranstva.

Također su urađeni novi obrasci zahtjeva za tipsko ispitivanje, odnosno ocjenu usklađenosti, koji su prilagođeni potrebama klijenata-podnosioca zahtjeva i postavljeni su na zvaničnu web stranicu Instituta.

Time je riješena u potpunosti zakonska regulativa bitna za ispitivanje tipa mjerila u BiH za mjerila koja pripadaju oblasti zakonskog mjeriteljstva i ocjene usklađenosti mjerila za mjerila koja podliježu industrijskom mjeriteljstvu.

Bitno je istaći da je u 2018. godini od strane Instituta za mjeriteljstvo BiH izdato ukupno 61 tipsko odobrenje i pozitivno riješena 3 predmeta po pitanju ocjene usklađenosti. Inače na rješavanju predmeta po pitanju tipnih odobrenja i ocjene usklađenosti iz svih mjeriteljskih oblasti radi ukupno 10 inženjera, koji su vlasnici procesa po pitanju istih.

Aktivnosti na održavanju sistema kvaliteta u Institutu su u 2018. godini dovele do odbrane sistema kvaliteta po novom izdanju međunarodnog standarda ISO 9001:2015, te je u proteklom periodu bio prvi nadzorni audit u skladu sa pomenutom normom. U sistemu su urađene značajne promjene po pitanju proširenja svijesti vezano za koristi od uvedenih sistema. Nastavljeno je kontinuirano unapređenje saradnje sa drugim tijelima infrastrukture kvaliteta, odnosno sa Institutom za akreditiranje BiH i Institutom za standardizaciju BiH, kao i međunarodnim i regionalnim metrološkim organizacijama. U proteklom periodu IMBiH se pripremao za implementaciju međunarodnog standarda ISO 27001 je usredotočen na zaštitu povjerljivosti, cjelovitosti i raspoloživosti podataka. To se postiže prepoznavanjem koji se potencijalni problemi mogu dogoditi podacima (tj. procjena rizika), te definiranje što treba poduzeti da se takvi problemi spriječe (tj. tretman ili obrada rizika). U svrhu toga urađeno je novih 12 procedura i politika.

Priprema za certifikaciju se proteže na 2019. godinu.

Laboratorija za verifikaciju mjerila je potvrđena ponovo pred akreditacijskim tijelom BATA za obavljanje aktivnosti prema ISO 17020. Obzirom da je izašlo novo izdanje ISO 17025 zapocet je rad na tranziciji koji podrazumijeva integraciju sa postojećim QMS.

ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNIH UGOVORA

- Institut za mjeriteljstvo BiH i Institut za mjeriteljstvo Republike Kine (NIM) potpisali su u Peking, Kina, 19.09.2018. godine, bilateralni sporazum u svrhu međusobne saradnje iz oblasti naučnog, industrijskog i zakonskog mjeriteljstva;
- Potpisan je Memorandum o razumijevanju između Biroa za metrologiju Republike Makedonije (BoM) i Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine (IMBiH);
- Projekat PTB-a „Jačanje mjeriteljstva i infrastrukture kvaliteta u BiH“ u prvom kvartalu 2018. se završio. U 2018.g. održane su posjete PTB eksperata za pritisak i električne veličine. Dana 24.01.2018.g. je održan Završni sastanak PTB-IMBiH bilateralnog projekta na kojem je projekat ocjenjen kao veoma uspješan, a njegova realizacija u tri protekle godine je omogućila značajno napredovanje državnih laboratorija, kao i kontrole predpakiranih proizvoda. Sastanku su prisustvovali i predstavnici Ambasade Njemačke, GIZ, IFC, Njemačko-Bosanske asocijacije, te Ambasade Republike Češke, Ambasade Republike Slovenije, Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Instituta za akreditaciju BiH, Instituta za standardizaciju BiH, Agencije za nadzor nad tržištem BiH, DEI i ostalih partnera Instituta. U sklopu bilateralnog projekta PTB-IMBiH 12. i 13. marta 2018.g. održane su dvije obuke za usposlenike Instituta za mjeriteljstvo BiH i Instituta za akreditiranje BiH. Obuka se odnosila na upoznavanje osoblja sa zahtjevima novog izdanja standarda ISO/IEC 17025:2017, te ocjenu usklađenosti sa specifikacijom – razumijevanje i primjena pravila odlučivanja, a istu je vodio PTB ekspert Irena Flouda. Nastavak PTB projekta se potvrdio u 2018., te je u institutu IMBiH-a pripremljen konačni document prijedloga za novi PTB –IMBiH projekat 2018.-2020. Projekat je odobren kao Regional Consultancy Fund for Quality Infrastructure

(SEE QI Fund) i svoju implementaciju počinje u 2019. godini. Isti podržava integraciju zapadnog Balkana u EU zajedničko tržište i uključuje 6 zemalja (W6). Usmjeren je ka povećanju priznanja QI usluga.

- U okviru podrške IMBiH-u od strane Češke Republike, preko Češke Razvojne Agencije (CDA) i Češkog mjeriteljskog instituta (ČMI) u augustu 2017. je pokrenut projekat „Proširenje kapaciteta i usluga Instituta za mjeriteljstvo BiH II“i. U okviru ovog projekta do kraja 2018 godine isporučena je oprema za Laboratoriju za vrijeme i frekvenciju i softver za Laboratoriju za jonizirajuće zračenje, te je obavljeno nekoliko posjeta eksperata za oblasti: TF, jonizirajuće zračenje, gustina i za drugu komponentu projekta (marketing i promocija usluga), kao i nekoliko studijskih posjeta u CMI. Projekat se odvija prema planu i nastavlja do kraja 2019. godine.
- Obnovljen memorandum o razumijevanju između Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine i Državnog Zavoda za mjeriteljstvo Republike Hrvatske.

SARADNJA SA INSTITUCIJAMA BiH

- Potpisani su sporazumi o tehničkoj saradnji između Instituta za mjeriteljstvo BiH, Ministarstva transporta i komunikacija BiH i Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA)- april/juli 2018, koji se odnose na distribuciju tačnog i međunarodno sljedivog vremena UTC(IMBH).U toku je projekat realizacije sistema za distribuciju zvaničnog vremena u Bosni i Hercegovini putem telekomunikacijskog linka IMBiH- IDDEA.
- Potpisan je Memorandum o poslovno – tehničkoj saradnji između Instituta za mjeriteljstvo BiH i Ministarstva komunikacija i transporta BiH.
- Potpisan akcioni plan sa Institutom za standardizaciju Bosne i Hercegovine.
- Potpisan Sporazum o saradnji sa Sharklab ADRIA i Odjela za genetiku i biomedicinski inženjering CMFB ispred National Geographic tima.

AKTIVNOSTI PROIZAŠLE IZ ZAKLJUČENIH MEĐUNARODNIH UGOVORA

- Organizovanje obuke u oblasti mase i pritiska za NMI iz Uzbekistana, septembar 2018;
- Organizovan prenos znanja kolegama iz Instituta za mjeriteljstvo Moldavije na temu mjeriteljskog sistema BiH i legislative iz oblasti mjeriteljstva u Bosni i Hercegovini. Poseban osvrt dat je na postupke ocjene usklađenosti sa praktičnim primjerima iz oblasti mase i dužine koji su prezentovani u laboratoriji za verifikaciju mjerila IMBiH-a.

EVROPSKE INTEGRACIJE

- Aktivnosti vezane za odgovoranje na Upitnik Evropske komisije
- Učešće predstavnika IMBiH-a na 3. sastanku Odboru za stabilizaciju i pridruživanje između EU i BiH u Briselu, 27.03.2018.
- Učešće predstavnika IMBiH-a na 3. sastanku EU – BiH Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze u okviru SSP-u, učešće na sastanku u Briselu 18.10.2018.

- Od 2012. godine Institut za mjeriteljstvo BiH pokušava oformiti novi Savjet za mjeriteljstvo. Nakon 3. sastanka Pododbora za trgovinu, industriju, carinu i oporezivanje, koji je održan u Briselu 18.10.2018. godine, Vijeće ministara BiH je na 163. sjednici, održanoj 15.1.2019. godine usvojilo Informaciju o održanom trećem sastanku Pododbora za trgovinu, industriju, carinu i oporezivanje. Tom prilikom su usvojene i preporuke EU i operativni zaključci. Preporuka Evropske unije koja se odnosi na Slobodan protok roba (poglavlje 1), odnosno na Institut za mjeriteljstvo BiH, je: „EU poziva nadležne organe BiH da hitno okončaju postupak imenovanja Vijeća Instituta za mjeriteljstvo koji je odgođen u Vijeću ministara BiH.“ Prijedlog Odluke o imenovanju Savjeta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine bio je stavljen na dnevni red 158. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, zakazane za 13.11.2018. Međutim, ova tačka dnevnog reda je skinuta prije održavanja sjednice, bez obavještenja. Institut za mjeriteljstvo BiH se obratio Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dopisom od 5.12.2018. Ovim dopisom Institut za mjeriteljstvo BiH ponovo daje urgenciju Vijeću ministara BiH za imenovanje Savjeta za mjeriteljstvo BiH.

ODRŽAVANJE MEĐUNARODNIH DOGAĐAJA

Sastanci koji su održani u Sarajevu u organizaciji Instituta za mjeriteljstvo BiH:

- 23 sastanak COOMET komiteta
- COOMET tehnički komitet za masu i srodne veličine
- 35 sastanak WELMEC komiteta
- Održan tehnički sastanak EMPIR 14RPT02 AWICal projekta "Traceable calibration of automatic weighing instruments operating in the dynamic mode"
- Održan je kick-off sastanak članova konzorcija projekta EURAMET EMPIR 17RPT01 DOSETrace - Research capabilities for radiation protection dosimeters (Istraživačke mogućnosti za dozimetre iz zaštite od zračenja)
- Održana je radionica koja je obuhvatila teoretski i praktični dio ocjene usklađenosti automatski mjerila nivoa tečnosti (AMN) u skladu sa Međunarodnom preporukom OIML R85

BUDŽETSKA SREDSTVA

Finansiranje je vršeno na osnovu odobrenog Budžeta Instituta za mjeriteljstvo za 2018.godinu.

II - IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU AKCIONOG PLANA PREDVIĐENOG GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA INSTITUCIJE BIH

Opći cilj/principi razvoja: Upravljanje u funkciji rasta

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja

Srednjoročni cilj: Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije

Specifični cilj:

1. Razvijen i implementiran regulatorni okvir
2. Dovoljan broj laboratorija sa međunarodno priznatim kompetencijama
3. Učešće u međunarodnim konzorcijima i istraživačkim projektima.

Programi, projekti i aktivnosti	Nosilac aktivnosti (organizaciona jedinica)	Pokazatelji				Izvori finansiranja i troškovi			Vrijeme provođenja		Komentar
		Jedinica mjerenja (%; broj ili opisno)	Polazna vrijednost (n)	Ciljana vrijednost (n+1)	Ostvarena vrijednost na kraju godine (n+1)	Izvori finansiranja (budžet, krediti, donacije, ostalo)	Planirani troškovi	Ostvareni troškovi	Planirani kvartal za provođenje	Kvartal kada je aktivnost provedena	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

1.1 Mjeriteljstvo u Bosni i Hercegovini

1.1.1 Mjeriteljstvo u Bosni i Hercegovini

1.1.1.1 Implementacija novih mjeriteljskih metoda, program interkomparacije, projektovanje sistema, analiza mjernih mjesta, izrada studija, edukacija.	IMBIH	Broj kalibriranih i mjeriteljskih mogućnosti; Broj kalibracija; Broj verifikacija	4000	4000	2710	budžet	2.598.000	2.560.188	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	stalna aktivnost
--	-------	---	------	------	------	--------	-----------	-----------	------------	------------	------------------

III - IZVJEŠTAJ O IZRAĐENIM ZAKONIMA PLANIRANIH GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA INSTITUCIJE BiH

Opći cilj/principi razvoja: Upravljanje u funkciji rasta

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja

Srednjoročni cilj: Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije

Specifični cilj:

1. Razvijen i implementiran regulatorni okvir
2. Dovoljan broj laboratorija sa međunarodno priznatim kompetencijama
3. Učešće u međunarodnim konzorcijima i istraživačkim projektima.

Naziv zakona	Vrijeme provođenja				Status zakona zaključno sa 31.12.2017. godine				Komentar
	Planirani kvartal za provođenje	Kvartal kada je aktivnost provedena	Upućen VM BiH (DA/NE)	Usvojen na VM BiH (DA/NE)	Procedura u PS BiH (DA/NE)	Usvojen u PS BiH (DA/NE)			
1	2	3	4	5	6	7			8

1.1 Mjeriteljstvo u Bosni i Hercegovini

a) ZAKONI ZA KOJE SE NEĆE PROVODITI PROCJENA UTICAJA

Zakon o mjeriteljstvu Bosne i Hercegovine	1, 2, 3, 4		NE	NE	NE	NE			Nema transponovane EU Direktive
Zakon o vremenu Bosne i Hercegovine	1, 2, 3, 4		NE	NE	NE	NE			Nema transponovane EU Direktive

IV - IZVJEŠTAJ O IZRAĐENIM PODZAKONSKIM AKTIMA PLANIRANIH GODIŠNIM PROGRAMOM RADA INSTITUCIJE BiH

Opći cilj/principi razvoja: Upravljanje u funkciji rasta

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja

Srednjoročni cilj: Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasiju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije

Specifični cilj:

1. Razvijen i implementiran regulatorni okvir
2. Dovoljan broj laboratorija sa međunarodno priznatim kompetencijama
3. Učešće u međunarodnim konzorcijima i istraživačkim projektima.

Naziv podzakonskog akta	Vrijeme provođenja		Status podzakonskog akta zaključno sa 31.12.2017. godine				Komentar
	Planirani kvartal za provođenje aktivnosti	Kvartal kada je aktivnost provedena	Upućen rukovodiocu (DA/NE)	Usvojen od strane rukovodioca (DA/NE)	Upućen VM BiH (DA/NE)	Usvojen na VM BiH (DA/NE)	
1	2	3	4	5	6		
1.1 Mjeriteljstvo u Bosni i Hercegovini							
1.1.1.1 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za automatske vage	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.2 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila gasa	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.3 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila i mjerne sisteme za mjerenje protoka/ volumena, tehničkih naftnih goriva	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.4 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za vlagomjere za zrna žitarica i sjemenke uljarica	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.5 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za uređaje za konverziju volumena	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.6 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila protoka	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.7 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila toplotne energije	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.8 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima vodomjere	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.9 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za analizatore izduvnih gasova	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.10 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za materijalizirane mjere	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.11 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila aktivne električne energije	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.12 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila dužine	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut

1.1.1.13 Pravilnik o mjeriteljskim uslovima za mjerila pređenog puta i vremena taksimetara	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.14 Pravilnik o načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za imenovanje tijela za ocjenjivanje usklađenosti mjerila	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut
1.1.1.15 Pravilnik o postupcima ocjenjivanja usklađenosti mjerila	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	DA	DA	NE	NE	Podzakonski akti iz nadležnosti Instituta donosi Institut

V - IZVJEŠTAJ O IZRADENIM MEĐUNARODNIM UGOVORIMA PLANIRANIH GODIŠNIM PROGRAMOM RADA INSTITUCIJE BiH

Opći cilj/principi razvoja: : Upravljanje u funkciji rasta

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja

Srednjoročni cilj: Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije

Specifični cilj:

1. Razvijeni i implementiran regulatorni okvir
2. Dovoljan broj laboratorija sa međunarodno priznatim kompetencijama
3. Učešće u međunarodnim konzorcijima i istraživačkim projektima.

Naziv međunarodnog ugovora	Vrijeme provođenja				Status međunarodnog ugovora zaključno sa 31.12.2017. godine				Komentar
	Planirani kvartal za provođenje	Kvartal kada je aktivnost provedena	Upućen VM BiH (DA/NE)	Usvojen na VM BiH (DA/NE)	Procedura u Predsjedništvu BiH (DA/NE)	Usvojen u Predsjedništvu BiH (DA/NE)			
1	2	3	4	5	6	7			8
1.1 Bilateralni projekti pomoći razvoja Instituta i mjeriteljske infrastrukture u BiH									
1.1.1									
1.1.1.1 Početak realizacije novog projekata (2017- 2019) pomoći u opremi i prenosu znanja od strane Vlade R. Češke: Proširenje opsega kalibracionih i ispitnih sposobnosti Instituta za mjeriteljstvo BiH	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE			Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.1.1.2 Nastavak realizacije trogodišnjeg projekata pomoći u opremi i prenosu znanja od strane Vlade R. Njemačke: Jačanje mjeriteljstva i infrastrukture kvaliteta u BiH.	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE			Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.1.1.3 Početak realizacije trogodišnjeg projekata (2017-2019) pomoći u opremi i prenosu znanja od strane Vlade R. Slovenije: Jačanje mjeriteljstva u oblasti okoliša i certifikacije CO2.	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE			Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2 Projekti između konzorcija državnih instituta EU (Institut je član konzorcija) i EMPIR/EMRP Programa istraživanja i inovacija u mjeriteljstvu u EU									
1.2.1									
1.2.1.1 Measurement tools for Smart Grid stability and quality (Alati za mjerenje stabilnosti i kvaliteta tzv. „Pamtenne mreže“)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE			Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.2 Metrology for biogas (Mjeriteljstvo u oblasti biogasa)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE			Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta

1.2.1.3 Sensor development and calibration method for inline detection of viscosity and solids content of non-Newtonian fluids (Razvoj senzora i kalibracione metode za detekciju viskoznosti i sadržaja čvrste tvari u nenjutovskim fluidima)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.4 Metrology for essential climate variables (Mjeriteljske karakteristike esencijalnih klimatskih varijabli)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.5 Traceable calibration of dynamic weighing instruments (Slijedivost kalibracija automatskih vaga)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.6 Matrix reference materials for environmental analysis (Matrica referentnih materijala radi analiza okoline)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.7 Absorbed dose in water and air (Apsorbovana doza u vodi i zraku)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.8 Developing traceable capabilities in thermal metrology (Razvoj slijedivih mogućnosti u mjeriteljstvu temeprature)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.9 Traceability routes for electrical power quality measurements (Lanci slijedivosti u mjerjenju kvaliteta električne snage)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.10. Expansion of European research capabilities in humidity measurement (Proširenje evropskih istraživačkih mogućnosti u mjerjenju vlage).	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.11 Metrology for Biomethane (Mjeriteljstvo za biometan)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.12 Certified forensic alcohol reference materials (Certificirani referentni materijali za alkohol za forenziku)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.13 Research capabilities for radiation protection dosimeters (Istraživačke mogućnosti za dozimetre za zaštitu od zračenja)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.14 RhoLiq Establishing traceability for liquid density measurements (Uspostavljanje slijedivosti u oblasti mjerenja gustoće)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.15 Metrology for the Factory of the Future (Mjeriteljstvo za fabrike budućnosti)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta
1.2.1.16 Advancing measurement uncertainty (Napredni proračuni mjerne nesigurnosti)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	NE	NE	NE	NE	NE	Aktivnost iz zakonske nadležnosti Instituta

VI - IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI JAVNIH INVESTICIJA PLANIRANIH GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA INSTITUCIJE BiH

Opći cilj/principi razvoja: Upravljanje u funkciji rasta

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja

Srednjoročni cilj: Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije

Specifični cilj:

1. Razvijen i implementiran regulatorni okvir
2. Dovoljan broj laboratorija sa međunarodno priznatim kompetencijama
3. Učešće u međunarodnim konzorcijima i istraživačkim projektima.

Naziv projekta javnih investicija	Vrijeme realizacije		Status (ZAVRŠENO, U POSTUPKU, ODLOŽENO, PREKINUTO)	Komentar
	Očekivani period realizacije	Završen (DA/NE)		
1	2	3	4	5
1.1 Mjeriteljstvo u Bosni i Hercegovini				
1.1.1 Izgradnja poslovnog objekta Instituta za mjeriteljstvo BiH	2020	NE	Odloženo	
1.1.2 Jačanje mjeriteljske infrastrukture u hemiji u oblasti ispitivanja kvalitete goriva i zaštite okoliša- Faza 2	2018	NE	Odloženo	
1.1.3 Uspostavljanje etalonske baze i osiguranje međunarodne sijedivosti za vrijeme i frekvenciju	2018	NE	Odloženo	
1.1.4 Razvoj i unapređenje rada nacionalne laboratorije za električne veličine i jonizirajuće zračenje	2018	NE	Odloženo	
1.1.5 Izrada informacionog sistema instituta i laboratorije za validaciju softvera	2018	NE	Odloženo	
1.1.6 Referentna laboratorija za dužinu-ugao i hrapavost	2018	NE	Odloženo	
1.1.7 Državna laboratorija za masu u institutu - Faza II (pritisak, mjerila volumena i protoka gasa i tekućina, vage, .)	2017	NE	Odloženo	
1.1.8 Jačanje mjeriteljske infrastrukture u oblasti ispitivanja hrane - halal standard i sigurnost hrane	2017	NE	Odloženo	
1.1.9 Mjeriteljstvo u medicini, temperaturi i vlažnosti	2019	NE	Odloženo	
1.1.10 Jačanje mjeriteljstva u oblasti okoliša i certifikacije CO2	2019	NE	Odloženo	
1.1.11 Razvoj mjeriteljstva u oblasti svjetlosti	2019	NE	Odloženo	

VII – Izvještaj o provedenim konsultacijama kod izrade godišnjeg izvještaja o rada

Kod izrade godišnjeg izvještaja o radu Institut za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine je u skladu sa članom 11. stav (4) Odluke o godišnjem planiranju rada i načina praćenja i izvještavanja o radu u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14) primijenio Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa („Službeni glasnik BiH“, broj 05/17).

IZJAVU

o provedenim javnim konsultacijama za Prijedlog Izvještaja o radu Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine za 2018. godinu

1. Ispunjene su minimalne obaveze u pogledu obavljanja konsultacija;
2. Prijedlog Izvještaja o radu Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine za 2018. godinu nema značajnijeg uticaja na javnost (primjenjujući kriterije navedene u članovima od 9. do 13. Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa).
3. Institut za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine je u skladu sa članom 25. stav (1) Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) zatražilo mišljenje Ureda za zakonodavstvo Bosne i Hercegovine, a u skladu sa članom 31. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) mišljenje Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine. Javne konsultacije su obavljene u periodu od 05.04.2019. godine do 20.04.2019. godine, putem web-aplikacije eKonsultacije i web stranice Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine, www.met.ba. U navedenom periodu Institut za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine nije zaprimio prijedloge i/ili primjedbe na Prijedlog Izvještaja o radu Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine za 2018. godinu.
4. u prilogu ove Izjave je i Izvještaj o održanim konsultacijama sa zainteresovanim javnošću iz člana 21. Pravilima za konsultacije u izradi pravnih propisa.

